

ВПЛИВ УПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОМПРОМІСУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ЗАПОБІГАННЯ ПОДАТКОВІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

THE IMPACT OF IMPLEMENTATION OF TAX COMPROMISE ON POLICY OF PREVENTING TAX CRIME

Давтян Л.Г.,
інспектор по роботі з іноземними студентами
Міжнародного гуманітарного університету

У статті наводиться аналіз чинного податкового законодавства України щодо проблеми запобігання податковим злочинам та досліджуються перспективи прийняття нового законодавства щодо податкового компромісу. У ході дослідження було з'ясовано, що недостатня ефективність політики податкового компромісу у запобіганні податкової злочинності обумовлена особливістю суб'єктів запобігання, а саме побоюванням перевірок та браком довіри до влади. Побоювання перевірок було частково подолане через подальші зміни ПК. Але враховуючи високій інтелектуальний рівень суб'єктів податкової злочинності, необхідне подальше удосконалення закону та залучення суб'єктів господарської діяльності до обговорення та пропозицій щодо змін у сучасному податковому законодавстві.

Ключові слова: Податковий кодекс, податковий компроміс, податкова злочинність, заходи запобігання, суб'єкти запобігання.

В статье приводится анализ действующего налогового законодательства Украины по проблеме предотвращения налоговых преступлений и исследуются перспективы принятия нового законодательства относительно налогового компромисса. В ходе исследования было выяснено, что недостаточная эффективность политики налогового компромисса в предупреждении налоговой преступности обусловлена особенностью субъектов, а именно опасением проверок и отсутствием доверия к власти. Опасения проверок были частично преодолены в результате дальнейших изменений ПК. Но учитывая высокий интеллектуальный уровень субъектов налоговой преступности, необходимо дальнейшее совершенствование закона и привлечение субъектов хозяйственной деятельности к обсуждению и модернизации современного налогового законодательства.

Ключевые слова: налоговый кодекс, налоговый компромисс, налоговая преступность, меры предотвращения, субъекты предотвращения.

The article provides analysis of current tax legislation in Ukraine on issue of tax crime prevention measures, and studies prospects for Law about tax compromise. During research it was found that inefficiency of a tax compromise caused by peculiarity of subjects of prevention: fear of audits and distrust of law. The fear of audits has been partially overcome through further changes PC. But if we consider high intellectual level of subjects of tax crime, it is necessary to further improve law, and attract business entities to discussion.

Key words: tax compromise, tax codex, tax crime prevention measures, subjects of prevention.

Актуальність теми. Прийняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань із податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу» [1] (далі – Закон) викликало багато суперечок серед науковців та фахівців із податкової політики.

Багато фахівців прогнозували виникнення нових корупційних схем (Д. Гетманцев [2], Д. Чібісов [3]), інша частина науковців стверджувала про можливість активізації податкової сфери та поліпшення показників запобігання податковій злочинності (І. Белоус [4], О. Фелів, О. Столярська [5]): «Беручи до уваги низьку ставку в розмірі 5%, слід очікувати, що чимало законотворчих платників податків, які нині оскаржують результати податкових перевірок, радше оберуть скористатися процедурою податкового компромісу та визнати неіснуючі порушення податкового законодавства, аніж доводити власну правоту в довготривалих судових спорах, які іноді можуть виявитися навіть більш затратними» [5].

Вітчизняні дослідники в цілому критично оцінюють сучасний стан політики запобігання злочиннос-

ті. У роботах Д. Гетманцева, І. Белоуса, Ю. Клепиків-Чижової, А. Фомічова, Д. Чібісова, М. Бабейко та багатьох інших стверджується необхідність змін та реформ у податковій сфері. Не підлягають сумніву великі перспективи податкового компромісу у запобіганні податковій злочинності. Ідея податкового компромісу поєднує примус і стимулювання позитивної поведінки, що дозволяє збалансувати податкову політику України, яка на сьогоднішній день є більш примусовою, та скоригувати запобіжну діяльність відповідних суб'єктів. Але чи дійсно прийнятий у законодавстві варіант податкового компромісу в повному обсязі реалізує свій потенціал із запобігання податковій злочинності?

Відповідно до цього метою даної статті є аналіз впливу впровадження нового закону щодо податкового компромісу на діяльність суб'єктів запобігання податковим злочинам.

Викладення основного матеріалу. Розглянемо основні недоліки діяльності суб'єктів запобігання податковій злочинності в контексті відповідної політики. Зокрема, як стверджує Ю. Клепиків-Чижова: «На сьогодні в українському суспільстві практично

відсутнє розуміння того, що сплата податків допомагає вирішити економічні та соціальні проблеми країни і кожного громадянина. Важливими є підготовка та реалізація державної програми пропаганди податкової культури та податкового виховання» [6]. Загалом зрозуміло, що більше уваги повинно бути приділено цілеспрямованому формуванню спеціальної податкової правосвідомості шляхом проведення роз'яснювальної роботи у засобах масової інформації, підвищенню рівня інформованості громадян про значення збору податків та податкове законодавство. Займатися цим повинні фахівці як податкових, так і інших адміністративних органів, некомерційні організації і навчальні заклади. Необхідним є розуміння того, що тільки при створенні об'єктивних умов формування податкової сумлінності така робота буде ефективною.

Відповідно, на суб'єктів запобігання податковій злочинності покладатиметься особливе навантаження, адже формування правосвідомості є вельми тривалим процесом, результати якого не можуть бути очевидні відразу. У цей же час інститут податкового компромісу відкриває значні можливості в цій сфері.

Так, з прийняттям закону бізнес матиме законний механізм податкового компромісу з державою, який дозволить платникам уникнути фінансової, адміністративної та кримінальної відповідальності за заниження податкових зобов'язань із податків на прибуток та додану вартість за будь-які податкові періоди до 1 квітня 2014 року. Голова ДФСУ І. Белоус зазначив, що «цей закон виник у відповідь на запит бізнесу, який хоче перегорнути сторінку і почати працювати прозоро. Податковий компроміс – це не зобов'язання, а право бізнесу. Враховуючи підписання Угоди про асоціацію з ЄС і ті можливості, які вона відкриває для українського бізнесу, я переконаний, що цим інструментом скористається багато компаній» [4].

Звернемо увагу, що Закон не створює умов, за яких була б неминучою (чи зараз, чи в подальшому) декриміналізація податкових злочинів. Йдеться про формування сфери позитивної посткримінальної поведінки (стосовно вчинених податкових злочинів), яка суттєво впливатиме на діяльність суб'єктів запобігання податковим злочинам.

Відповідно до Закону загальна тривалість процедури досягнення податкового компромісу – до 70 календарних днів із наступного дня після подання уточнюючого розрахунку. При цьому загальний термін, протягом якого платник може прийняти рішення про застосування процедури податкового компромісу (подання уточнюючого розрахунку або заяви), складає 90 календарних днів із дня набрання чинності цим Законом.

Протягом зазначеного періоду платники за бажанням можуть подати до органів Державної фіскальної служби України уточнюючий розрахунок податкових зобов'язань із податку на прибуток підприємств та/або ПДВ за будь-які податкові періоди до 1 квітня 2014 року, в яких визначити суму завищення витрат, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств та/або суму

завищення податкового кредиту з ПДВ та/або заяву відповідно до Закону.

ДФС, у свою чергу, протягом 10 робочих днів приймає рішення про можливість проведення перевірки або відсутність такої необхідності для підтвердження визначеної суми.

При застосуванні процедури податкового компромісу платник має сплатити 5% від суми задекларованих або визначених у податковому повідомленні-рішенні податкових зобов'язань. При цьому інші 95% такої суми вважаються погашеними, а штрафні санкції та пеня не нараховуватимуться. Відзначимо, що у попередній редакції цього законопроекту йшлося про 15%, які платники податків мають повернути державі, тому сучасна редакція є значним послабленням режиму комунікації між господарюючими суб'єктами та працівниками фіскальної служби.

Також великим досягненням у демократизації податкової політики є відмова від додаткових перевірок: «Уточнені та перевірені операції у періодах під час застосування податкового компромісу у подальшому платники не змінюватимуть, а контролюючий орган не перевірятиме» [7].

Завдяки такій добровільній акції декларування недоплачених податків бізнес отримає можливість відкрито працювати, проходити аудит та залучати фінансування для розвитку своєї підприємницької діяльності.

Законом також внесено зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу і Кримінального процесуального кодексу та Кодексу адміністративного судочинства щодо звільнення платників податків від адміністративної та кримінальної відповідальності, а також встановлено можливість застосування процедури примирення сторін у рамках адміністративного судочинства при застосуванні податкового компромісу.

Прийняття Закону дозволяє вивести культуру податкових відносин на новий рівень, відмовитися від політики «податкового терору» і таким чином запобігти приховуванню доходів та інших податкових злочинів. Знайти механізм досягнення взаємовигідного рішення спірних моментів зацікавлені як бізнесмени, так і податківці. «Згідно з поширеною практикою в податкову інспекцію запрошували директорів, говорили про порушення і пропонували сплатити всі податки. Інакше – лякали перевіркою і донарахуваннями зі штрафними санкціями, – розповідає адвокат, керівник практики податкового права АТ Юскутум А. Фомічов. – Для бізнесу це було дуже дорого, а у працівників фіскальної служби відсутні інші законні підстави для вирішення спірних питань». На думку співрозмовника Фомічова, податковий компроміс дасть податківцям правову підставу для спілкування з бізнесом [8].

У червні–вересні цього року ДФС були оприлюднені результати роботи за першу половину 2015 р., що надає можливість аналізувати попередні результати впровадження політики податкового компромісу. Керівництво ДФС оцінює зміни, як позитивні. У прес-конференції 15.06.2015 р. перший заступник

голови Державної фіскальної служби України С. Білан зазначив: «Вимога у нас одна – наповнення бюджету! Нині впровадили таке поняття, як податковий компроміс, який полягає в добровільній сплаті 5% недоплати ПДВ і «прощення» інших 95% зі звільненням від будьяких видів відповідальності. Ми пропонуємо бізнесу ним скористатися і перегорнути сторінку. Все ж іще не до кінця усвідомили, як працює цей інструмент, і тому неохоче користуються. На компроміс в основному йде реальний сектор економіки. Тому що підприємства з великим штатом, де люди оформлені офіційно, де є гарна кредитна і податкова історія, турбуються за свою репутацію. І навіть якщо десь вони скористалися фіктивним кредитом, для них податковий компроміс – це хороша змога виправитися і повернутися в правове поле. Зокрема одна з великих мереж із продажу телефонів скористалася цим правом, заплативши до бюджету 10 мільйонів гривень. І працює собі далі. У податкової служби до неї немає жодних претензій» [7].

Проаналізуємо вплив впровадження нового закону щодо податкового компромісу на діяльність суб'єктів запобігання податковим злочинам згідно зі статистикою, наведеною на офіційному сайті ДПС. Станом на червень 2015 року за результатами податкового компромісу до бюджету надійшло майже 794 млн. гривень [7]. Перевагами застосування податкового компромісу вирішили скористатися 6 152 платники податків. Органи Державної фіскальної служби України отримали від платників 8 174 заяви про намір щодо застосування цього механізму.

У регіонах відбулися такі зміни в політиці податкового компромісу (ще не всі регіони оприлюднили статистику) [7]:

1. Буковина. Цього року податкова міліція Буковини викрила 28 кримінальних правопорушень у сфері податків. Завдяки проведеним заходам з початку року відшкодовано завданих державі збитків на суму понад 0,8 млн. грн. по кримінальних правопорушеннях та на 1,3 млн. грн. досягнутий податковий компроміс.

2. Дніпропетровщина. За результатами досягнення податкового компромісу до бюджету надійшло 130 млн. грн. Станом на 24 червня 2015 року 1 162 дніпропетровських суб'єктів господарювання за результатами досягнення податкового компромісу спрямували до бюджету 130 млн. грн., з яких 60 млн. грн. – податок на прибуток та 70 млн. грн. – податок на додану вартість. Крім того, за наслідками досягнення податкового компромісу слідчими підрозділами ДФС Дніпропетровської області закрито 12 кримінальних проваджень. У ході досудового розслідування зазначені суб'єкти господарювання сплатили до бюджету 5% від суми заниженого податкового зобов'язання, що склало 2,7 млн. гривень. Проте з метою недопущення втрат бюджету по кримінальних провадженнях призначено 38 перевірок суб'єктів господарювання, які не скористалися процедурою податкового компромісу. За результатами таких перевірок цим суб'єктам господарювання донраховано 131,8 млн. гривень, з яких на теперішній час сплачено 6,5 млн. гривень.

3. Слідчі ДФС Івано-Франківщини повернули до бюджету понад 2 млн. гривень. У закритих криміналь-

них провадженнях у зв'язку з досягненням податкового компромісу відшкодовано збитків на загальну суму 584 тис. грн.

4. На Житомирщині за 8 місяців 2015 р. зареєстровано 95 кримінальних проваджень у сфері оподаткування. Встановлено збитки, нанесені державній казні, на суму 28 млн. грн. Із них відшкодовано 4,5 млн. грн. Два кримінальних провадження були закриті через застосування податкового компромісу, в результаті чого державна скарбниця отримала близько 1 млн. грн.

5. Майже на 33% зменшилась кількість перевірок бізнесу Чернігівщини. З початку року фахівцями управління проведено всього 520 планових та позапланових документальних перевірок. За результатами перевірок донраховано сплатити до бюджету 86,2 млн. грн., з яких 35,3 млн. грн. погашено в результаті застосування податкового компромісу, узгоджено податкових зобов'язань на 29,5 млн. грн.

6. Чернівецька область. Упродовж січня-липня 2015 р. відшкодовано збитків по кримінальних провадженнях на загальну суму 4,8 млн. грн., у т. ч. за направленими до суду кримінальними провадженнями – 3,4 млн. грн., із застосуванням податкового компромісу – майже 1,4 млн. грн.

7. Харківська область. Вже надійшло 223 заяви про намір застосування податкового компромісу та прийнято 106 рішень. Надходження до бюджету від досягнення податкового компромісу склали 2,3 млн. грн. податку на прибуток та 4,9 млн. грн. податку на додану вартість.

Таким чином впливає загальний висновок, що користування правом податкового компромісу дає державі величезні грошові надбання, але занадто мало суб'єктів користуються правом на податковий компроміс. Потрібно з'ясувати, чому саме закон недостатньо ефективно використовує механізми запобігання податкової злочинності.

Перш за все, недооцінюється високій рівень недовіри громадян до податкової політики держави. «З одного боку, створюється враження, що податківці хочуть почати роботу з чистого аркуша, а держава прагне відгородитися від корупційного минулого, ставши на шлях цивілізованого спілкування з бізнесом, – коментує юрист ЮФ Ай Сі Еф Д. Чібісов. – Але не виключено, що таким чином податківці хочуть легалізувати раніше схвалені ними ж незаконні схеми роботи підвідомчих компаній, сімей і кланів» [3]. Запропонований «чистий аркуш» податкового компромісу стимулює самоконтроль господарюючих суб'єктів, але щоб податковий компроміс працював ефективно, потрібен більш детальний аналіз особливостей господарюючих суб'єктів, які схильні до податкової злочинності. Саме такий аналіз допоміг би коригувати зміни у законодавстві податкового компромісу, що змусили би закон працювати більш ефективно.

Зазначимо, що згідно з кримінологічною класифікацією податкові злочини відносяться до так званих «інтелектуальних» (за виразом класиків кримінології – «білокомірцевих») злочинів [9, с. 70]. Особи, які ухиляються від сплати податків, відрізняються високим освітнім рівнем, їм притаманна обізнаність щодо змісту норма-

тивно-правових актів, які регламентують порядок нарахування та сплати податків, а також із правозастосовчою та судовою практикою у даній сфері. Як свідчать результати проведеного статистичного дослідження, 61% осіб, засуджених за ухилення від сплати податків, мають вищу освіту, 23% мають професійно-технічну освіту та тільки 16% отримали лише загальну середню освіту [10, с. 1]. Висока професійна кваліфікація податкових злочинців у сфері оподаткування та бухгалтерського обліку дозволяє ретельно планувати злочинну діяльність по ухиленню від сплати податків, а також спрямовувати значні зусилля на приховування слідів такої діяльності, що обумовлює високий рівень латентності таких злочинів. Особам, які вчиняють ухилення від сплати податків, у цілому властива корисливо-споживча орієнтація, прагнення до володіння надмірними матеріальними благами і цінностями. У багатьох випадках, як відмічає В. Пивоваров, в основі протиправної поведінки осіб, які ухилялися від сплати податків, лежать потреби та інтереси престижного характеру [11, с. 116].

Корислива мотивація сучасного податкового злочинця, який ухиляється від сплати законних податкових платежів державі, заохочується відсутністю соціального засудження такої поведінки з боку суспільства, а також відсутністю ефективної системи суспільного контролю за використанням державою сплачених сум податків. Однак слід звернути увагу, що не всі податкові злочини вчиняються для задоволення особистих корисливих інтересів. Так, досить часто головні бухгалтери, ухиляючись від сплати податків, діють не з корисливих мотивів, а керуються страхом втратити роботу чи заробітну платню і виконують завідомо незаконні розпорядження керівника підприємства. Також у даному контексті слід зауважити, що кошти, які були приховані від оподаткування, могли бути використані керівником не для власного збагачення, а для покращення фінансового становища підприємства (для модернізації виробництва, погашення кредитів, виплати заробітної плати).

Таким чином, діяльність суб'єктів запобігання у сфері популяризації політики податкового компромісу повинна враховувати високий інтелектуальний та освітній рівень суб'єктів господарчої діяльності, що схильні до податкових злочинів, а також доволі складну мотивацію вчинення таких діянь.

Як зазначається фахівцями, у випадку відмови від податкового компромісу суб'єкти податкових злочинів керуються переважно такими мотивами:

1) побоювання перевірок: сьогодні деякі представники бізнесу вагаються піти на компроміс із

державою, маючи деякі побоювання щодо можливих наслідків перевірок [9]. Однак відсутність відповідальності підприємця у разі застосування зазначеної процедури визначена нормами закону. Діяння, вчинене платником податків або його посадовими особами, що призвело до зниження його податкових зобов'язань із податку на прибуток підприємств та/або ПДВ, якщо такі зобов'язання уточнені за процедурами застосування та сплачені до бюджету, не вважається умисним ухиленням від сплати податків;

2) відсутність довіри: головним аспектом у застосуванні такої процедури є рівень довіри підприємницького середовища до держави, яка запропонувала їм піти на компроміс. Дуже важливим є налагодження справжніх партнерських та відкритих відносин із платниками податків [8].

Висновки. Таким чином, можна дійти висновку, що можливості впливу податкового компромісу на діяльність суб'єктів запобігання податковим злочинам, загалом на політику такого запобігання, дійсно великі, але вони є недостатньо реалізованими. Небагато платників податків користуються можливостями податкового компромісу через побоювання перевірок та брак довіри до влади.

Вбачається, що одним із основних завдань Закону – переорієнтація діяльності суб'єктів запобігання податковим злочинам з огляду на розширення сфери позитивної посткримінальної поведінки. Для цього необхідне подальше роз'яснення невизначених елементів Закону та залучення суб'єктів господарчої діяльності до обговорення та пропозицій щодо змін у сучасному податковому законодавстві. Зрозуміло, що масштабна декриміналізація наразі не є можливою не лише через збереження поки переважно «репресивного» характеру політики запобігання податковим злочинам, але й з урахуванням системних зв'язків податкової злочинності з іншими проявами тіньової економіки, корупції тощо.

Вплив упровадження нового закону щодо податкового компромісу на діяльність суб'єктів запобігання податковим злочинам слід визнати позитивним, подальше впровадження податкового компромісу суттєво модифікуватиме діяльність суб'єктів запобігання податковим злочинам.

Перспективним напрямом досліджень є подальша модернізація та вдосконалення сучасного податкового законодавства України, та розробка заходів щодо поліпшення комунікації платників податків та працівників ДФС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу: Закон України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/63-19> (у ред. від 25.12.2014 р.).
2. Гетманцев Д. Податковий компроміс – нова корупційна схема з оптимізації оподаткування / Д. Гетманцев. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ru.espresso.tv/blogs/2015/01/08/.podatkovyy_kompromis__nova_korupciynna_skhema_z_optimizaciyi_opodatkuvannya.
3. Бабенко М. Кому вигоден податковий компроміс / М. Бабенко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finance.liga.net/economics/2014/5/26/articles/38693.htm>.
4. Белоус І. Закон про податковий компроміс набуває чинності з 17 січня 2015 року / І. Белоус. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/179143.html>.

5. Фелів О. Податковий компроміс: чи складеться в державі діалог із бізнесом / О. Фелів, О. Столярська. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gide.com/sites/default/files/yurgazeta_27012015.pdf.
6. Клепікова-Чижова Ю. Проблеми податкової злочинності: організаційно-правовий аспект. Демократичне врядування / Ю. Клепікова-Чижова // Науковий вісник. – 2008. – Вип. 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ivivacademy.com.
7. Державна фіскальна служба України Офіційний портал. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr>.
8. Закон о налоговом компромиссе: к чему готовится. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buh.ligazakon.ua/news/2014/5/22/111173.htm>.
9. Кучеров И. Налоговая преступность: криминологические и уголовно-правовые проблемы: дис. ... докт. юрид. наук / И. Кучеров. – М., 1999. – 501 с.
10. Філоненко Г. Суб'єкт ухилення від сплати податків: криміналістичний аспект / Г. Філоненко // Часопис Академії адвокатури України. – № 18. – 2013. – С. 1–8.
11. Пивоваров В. Сучасний податковий злочинець. Окремі питання криминологічної характеристики / В. Пивоваров // Вісник прокуратури. – 2005. – № 2 (56). – С. 110–116.
12. Податківці та експерти про податковий компроміс з екранів харківського телебачення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nash-krasnokutsk.com/podatkivci-ta-eksperti-pro-podatkovij-kompromis-z-ekraniv-xarkivskogo-telebachennya/>.

УДК 343.241(477)

ПОШТОВЕ ШАХРАЙСТВО ЯК НЕТИПОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЗЛОЧИН ЗА ФЕДЕРАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ США: ІСТОРІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ТЛУМАЧЕННЯ ТА ПРОТИДІЇ

MAIL FRAUD AS A NONTYPICAL ECONOMIC CRIME UNDER U.S. FEDERAL LAW: HISTORY, SPECIFICS OF INTERPRETATION AND ENFORCEMENT

Каменський Д.В.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
науковий дослідник за програмою імені Фулбрайта
Коледжу права університету Стетсона*

У статті досліджуються особливості кримінальної відповідальності за поштове шахрайство, як злочин проти основ економічного добробуту США. Висвітлено історію виникнення та розвитку відповідної заборони, показано поступову зміну законодавчих підходів до визначення ознак протиправного діяння, розкриті наслідки поширювального тлумачення поштового шахрайства американськими судами. Проведені доречні паралелі з господарськими заборонами за кримінальним законодавством України, типовою ознакою яких є обман.

Ключові слова: поштове шахрайство, кримінальна відповідальність, судове тлумачення, обман, шахрайська схема, ділові відносини.

В статье исследуются особенности уголовной ответственности за почтовое мошенничество, как преступление против основ экономического благосостояния США. Отражена история возникновения и развития соответствующего запрета, показано постепенное изменение законодательных подходов к определению признаков противоправного деяния, раскрыты последствия расширительного толкования почтового мошенничества американскими судами. Проведены уместные параллели с хозяйственными запретами по уголовному законодательству Украины, типичным признаком которых является обман.

Ключевые слова: почтовое мошенничество, уголовная ответственность, судебное толкование, обман, мошенническая схема, деловые отношения.

The article examines specific features of criminal liability for mail fraud as a crime against foundations of economic well-being of United States. The history of emergence and development of relevant prohibition is reflected, gradual change in legislative approaches to identifying elements of a wrongful act is shown, consequences of broad interpretation of mail fraud by US courts are disclosed. Relevant parallels with economic offenses under criminal law of Ukraine, that share typical element of deception, are conducted.

Key words: mail fraud, criminal liability, judicial interpretation, fraud, fraudulent scheme, business relationship.

Актуальність теми. Незважаючи на свою достатньо неординарну назву та її змістовний акомпанемент, федеральна норма про поштове шахрайство уже понад сто років залишається одним із найбільш дієвих знарядь кримінально-правової охорони економіки США від білокомірцевих посягань. Секрет такого успіху полягає в тому, що вона, по-перше, покликана протидіяти шахрайствам – традиційно найбільш поширеній формі

злочинних проявів у сфері економіки, а по-друге, вона за своїм змістом є, без перебільшення, далекосяжною, адже її еволюція супроводжувалась істотним розширенням меж застосування завдяки як неодноразовим законодавчим змінам, так і поширювальним інтерпретаційним підходам із боку американських судів.

В аспекті порівняльного правознавства детальне ознайомлення з §1341 КК США сприятиме, на наш